

UMOWA FAKTORINGU

Materiał przygotowany w ramach edukacji prawnej, zmierzającej do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa przez:

Kancelarię Radcy Prawnego

dr Małgorzaty Maliszewskiej

ul. Szczęśliwicka27a lok. 3, 02-323 Warszawa

tel.(22) 822 30 30, prawnik@drmaliszewskakancelaria.com

UMOWA FAKTORINGU – AKTY PRAWNE

Umowa faktoringu jest tzw. umową nienazwaną, co oznacza, iż nie występuje w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny oraz jest niezdefiniowana przez inne ustawy.

Jedynym aktem prawa międzynarodowego, który zawiera definicję prawną umowy faktoringowej jest Konwencja o faktoringu międzynarodowym zawarta w dniu 28 maja 1988 r. w Ottawie. Konwencja ottawska nie została zaimplementowana przez Rzeczpospolitą Polską.

Umowa faktoringu łączy w sobie elementy umowy cesji wierzytelności, umowy zlecenia, umowy o dzieło oraz umowy pożyczki.

ISTOTA UMOWY FAKTORINGU

Na podstawie umowy faktoringu przedsiębiorca będący sprzedawcą lub dostawcą towarów albo usługodawcą (faktorant) zobowiązuje się do przelewu na faktora wierzytelności pieniężnej o zapłatę za towary (sprzedane/dostarczone) albo usługi (świadczone), natomiast faktor zobowiązuje się do wykonania na rzecz faktoranta określonych świadczeń dodatkowych o charakterze usługowym (np. monitoring płatności, pomoc w ściąganiu przeterminowanych należności, prowadzenie rozliczeń) i zapłaty wynagrodzenia (pomniejszonego o prowizję).

Przedmiotem faktoringu może być wierzytelność:

- wynikająca z umów sprzedaży dostaw lub z tytułu usług,
- zbywalna,
- pieniężna (powinna wynikać ze zobowiązania pieniężnego lub niepieniężnego i polegać na obowiązku spełnienia świadczenia pieniężnego),
- oznaczona,
- niesporna (dłużnik nie powinien kwestionować istnienia kwoty oraz zakresu wierzytelności),
- niewymagalna,
- nieprzeterminowana,
- udokumentowana fakturą VAT oraz powstała w wyniku obrotu gospodarczego między podmiotami gospodarczymi.

STRONY UMOWY FAKTORINGU

Faktorant - przedsiębiorca, któremu z mocy zawartej umowy przysługuje prawo do żądania zapłaty za sprzedane lub dostarczone towary lub świadczone usługi.

Faktor - bank lub instytucja zajmująca się skupem wierzytelności.

DŁUŻNIK FAKTORINGOWY

Dłużnik faktoringowy

- nie jest stroną umowy faktoringu,
- na skutek zawarcia umowy faktoringu, zmienia się jego wierzyciel, w związku z czym świadczenie dłużnika powinno być spełnione na rzecz fatora.

OBOWIĄZKI I UPRAWNIENIA FAKTORANTA

Faktorant jest obowiązany do:

- posiadania rachunku bankowego, na który ma być przelana należność,
- niezawierania z dłużnikiem żadnych umów, których skutkiem miałyby być zwolnienie z długu czy dokonanie potrącenia,
- dostarczenia faktorowi niezbędnych dokumentów, m. in. które umożliwiają dochodzenie roszczeń od nabywcy towarów lub usług.

Faktorant jest uprawniony do:

- otrzymania umownie wskazanej należności w odpowiednim terminie i w odpowiedniej formie,
- oczekiwania świadczenia czynności dodatkowych przez faktora.

OBOWIĄZKI I UPRAWNIENIA FAKTORA

Faktor jest obowiązany do:

- przekazania faktorantowi wynagrodzenia za nabycie wierzytelności,
- spełnienia usług dodatkowych, wynikających z umowy,
- przejęcia ryzyka niewypłacalności dłużnika (faktoring właściwy) lub przeniesienia wierzytelności z powrotem na faktoranta, gdy dłużnik okaże się niewypłacalny (faktoring niewłaściwy),
- poinformowanie dłużnika o zmianie wierzyciela (faktoring otwarty).

Faktor jest uprawniony do:

- sprawdzania umów dostawy, sprzedaży lub świadczenia usług zawieranych przez faktoranta, wpływania na kształt tych umów oraz kontrolowania ich wykonywania,
- sprawdzania zgodności z prawdą dokumentów przedkładanych przez faktoranta,
- żądania zaprzestania wykonywania świadczeń przez faktoranta na rzecz dłużnika niewywiązującego się ze zobowiązań wobec faktora,
- wypowiedzenia umowy faktoringu.

RODZAJE FAKTORINGU

W zależności od przyjętego kryterium faktoring można podzielić na:

- faktoring właściwy (pełny) / faktoring niewłaściwy (niepełny) / faktoring mieszany,
- faktoring otwarty (jawny, notyfikowany) / faktoring półotwarty / faktoring tajny (nienotyfikowany),
- faktoring przyspieszony (dyskontowy) / faktoring zaliczkowy / faktoring wymagalnościowy,
- faktoring krajowy / faktoring międzynarodowy,
- faktoring tradycyjny, e-faktoring,
- inhouse factoring,
- faktoring odwrotny,
- faktoring powierniczy,
- metafaktoring,
- honorarium-faktoring,
- faktoring leasingowy,
- faktoring dzieolny.

FAKTORING WŁAŚCIWY

FAKTORING NIEWŁAŚCIWY

FAKTORING MIESZANY

Faktoring właściwy (pełny) - typ umowy faktoringu, w której faktor przejmując wierzytelność dłużnika, przejmuje na siebie również ryzyko niewypłacalności dłużnika.

Faktor niewłaściwy (niepełny) - typ umowy faktoringu, w której faktor przejmuje wierzytelność dłużnika, jednakże bez ryzyka niewypłacalności. W sytuacji, gdyby dłużnik nie spłacił należności w terminie, faktor ma prawo skierować do faktoranta roszczenie o wypłacenie brakującej kwoty.

Faktoring mieszany - typ umowy faktoringu, w której faktor przyjmuje na siebie ryzyko niewypłacalności dłużnika, jednakże do wysokości kwoty określonej w umowie.

FAKTORING OTWARTY

FAKTORING PÓŁOTWARTY

FAKTORING TAJNY

Faktoring otwarty (jawny, notyfikowany) - dłużnik niezwłocznie dowiadyuje się o zawarciu umowy faktoringowej.

Faktoring półotwarty - dłużnik dowiadyuje się o zawarciu umowy faktoringowej w momencie wezwania do uregulowania płatności u faktora.

Faktoring tajny (nienotyfikowany) - dłużnik nie jest powiadamiany o zawarciu umowy faktoringowej, może zostać jedynie poinformowany o zmianie konta, na które ma wpłacać należności.

FAKTORING PRZYŚPIESZONY

FAKTORING ZALICZKOWY

FAKTORING WYMAGALNOŚCIOWY

Faktoring przyśpieszony (dyskontowy) - typ umowy faktoringu, w której faktor wypłaca faktorantowi całą kwotę wierzytelności po otrzymaniu wszystkich faktur.

Faktoring zaliczkowy - typ umowy faktoringu, w której faktor wypłaca faktorantowi zaliczkę (kwota obejmująca 80%-90% wierzytelności), z kolei brakującą kwotę (pomniejszoną o prowizję) wypłaca po otrzymaniu należności od dłużnika.

Faktoring wymagalnościowy - typ umowy faktoringu, w której faktor wypłaca faktorantowi należność w terminie płatności faktury VAT lub już po terminie.

INHOUSE FACTORING

FAKTORING ODWROTNY

FAKTORING POWIERNICZY

METAFAKTORING

Inhouse factoring - polega na przekazaniu faktorantowi pewnych czynności należących do faktora, który nadzoruje jedynie dane dotyczące wierzytelności oraz płatności, przekazywane mu przez faktoranta.

Faktoring odwrotny - polega na tym, że umowa zawierana jest najpierw pomiędzy faktorem a dłużnikiem, a następnie z jego dostawcami.

Faktoring powierniczy - polega na tym, że bank upoważnia faktora do wykonania określonych usług dla zbywcy towarów/usług oraz do ściągania od odbiorców tych towarów i usług konkretnych wierzytelności.

Metafaktoring - ma miejsce w sytuacji, gdy przedsiębiorca posiada własną jednostkę bankową, z którą utrzymuje ścisłą współpracę i dokonuje na nią przelewu wierzytelności, a następnie następuje zawarcie umowy faktoringu.

HONORARIUM-FAKTORING

FAKTORING LEASINGOWY

FAKTORING DZIELONY

Honorarium faktoring - typ umowy faktoringu zawieranej przez osoby fizyczne podejmujące we własnym imieniu działalność, w ramach wolnych zawodów (np. adwokat, radca prawny, lekarz, architekt). Wierzytelności dotyczą świadczonych przez nich usług.

Faktoring leasingowy - polega na nabywaniu wierzytelności z tytułu wynagrodzenia pieniężnego należnego finansującemu w ramach umowy leasingu.

Faktoring dzielony - polega na korzystaniu przez faktoranta z usług dwóch lub większej liczby faktorantów.

UMOWA FAKTORINGU W ŚWIETLE KONWENCJI OTTAWSKIEJ

Według art. 1.2 Konwencji UNIDROIT o faktoringu międzynarodowym „Umowa faktoringu oznacza umowę zawartą pomiędzy jedną stroną (dostawcą), a drugą (faktorem), zgodnie z którą:

1. dostawca przelewa lub jest zobowiązany przelewać na faktora wierzytelności wynikające z umów sprzedaży towarów zawartych pomiędzy dostawcą a jego klientami (dłużnikami), z wyłączeniem wierzytelności wynikających ze sprzedaży towarów zakupionych przede wszystkim dla celów osobistych, potrzeb rodziny lub użytku w gospodarstwie domowym;
2. faktor zobowiązuje się do spełnienia przynajmniej dwóch z następujących funkcji:
 - a) finansowania dostawcy, w tym poprzez udzielenie pożyczek i wypłacenie zaliczek,
 - b) księgowanie wierzytelności,
 - c) inkasowanie należności,
 - d) ochrony przed naruszeniem obowiązku zapłaty przez dłużników;
3. zawiadomienie o przejęciu wierzytelności powinno zostać doręczone dłużnikowi.

Dziękuję za uwagę!

Kancelaria Radcy Prawnego

dr Małgorzaty Maliszewskiej

ul. Szczęśliwicka27a lok. 3, 02-323 Warszawa

tel.(22) 822 30 30, prawnik@drmaliszewskakancelaria.com